

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH
TEXNOLOGIYALARI KAFEDRASI

MUTAXASSISLIKKA KIRISH
FANI O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	800000 – Qishloq, o'rmon baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	810000 – Qishloq xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi:	60810700 – Qishloq xo'jalik mahsulotlarini saqlash va qayta ishlash texnologiyasi

Guliston – 2024

Fanning nomi	Mutaxassislikka kirish
Fan/modul kodi	MTKB1106
Fan/modul turi	Majburiy
O'quv yili	2024/2025
Fan semestri	I
Ta'lim tili/turi	O'zbek/kunduzgi
Fanga ajratilgan soat/kredit	180/6
Auditoriya soat	72
Mustaqil ta'lim uchun ajratilgan soat	108

I. FANNING MAZMUNI

Fanni maqsadi: 60810700 – Qishloq xo'jalik mahsulotlarini saqlash va qayta ishlash texnologiyasi ta'lim yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarga qo'yilgan masalani mutaxassislik fanlari haqida tushuncha shakllantirish, rivojlantirish, o'zining fikr-mulohaza, xulosalaritri asosli tarzda aniq bayon etishga o'rgatish hamda egallangan bilimlari bo'yicha, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, intellektual qobiliyatlamini kuchaytirish va o'z mutaxassisliklarida uchraydigan masalalalarni saqlash yoki qayta ishlash usuli bilan tahlil qilishni o'rgatishdan iboratdir.

Fanning vazifasi: qishloq xo'jaligini mahsulotlarini saqlash va qayta ishlashning nazariy va amaliy masalalarini yechish uchun zarur bo'lgan texnologik tushuncha va usullar, ko'nikma va malakalarini shakllantirishdan iborat.

II. ASOSIY NAZARIY QISM (Ma'ruza, amaliy (seminar) va mustaqil ta'lim mavzulari)

II.1 Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi

№	Mavzular nomi	Ma'ruza mashg'ulotida ko'riladigan mavzular	Amaliy (seminar) mashg'ulot bo'yicha mavzulari	Mustaqil ta'lim va mustaqil ish mavzulari
1	1-Mavzu. Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlash va qayta ishlashning xalq xo'jaligidagi o'рни va ahamiyati	Fanni rivojlanish tarixi va hozirgi davrdagi holati	Fanning sohalar bo'yicha yuzaga kelishi	Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlash tarixi va zamonoviy usullari
2	2-Mavzu. Meva, uzum va sabzavotlarni saqlash va qayta ishlash texnologiyasi	Meva-sabzavotlar sharbati mikroorganizmlar, achitqilar, mog'or zamburug'lar, bakteriyalar va spirtli bijg'ishning biokimyoviy asoslari.	Sabzavotlarning kimyoviy tarkibini aniqlash asboblari va o'rganish usullari	Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlashda kimyoviy tarkibining ahamiyati
3	3-Mavzu. Meva-sabzavotlarni quritish texnologiyasi	Mevalarni tabiiy va sun'iy quritish	Meva-sabzavotlarni quritish	Sublimatsion quritish texnologiyasi asosida mahsulot quritish
4	4-Mavzu. Sharob tayyorlash texnologiyasi.	Sharobning shakllanishi	Sharobga to'g'ri organoleptik baho berish.	Shampan vinosi ishlab chiqarish texnologiyasini takomillashtirish
5	5-Mavzu. Qishloq xo'jaligi mahsulotlari sifatini baholash.	Sifatni baholash jarayonini to'g'ri tashkil qilishning asosiy omillari	Sensorik baho berish to'g'risida asosiy tushunchalar	Qishloq xo'jaligi mahsulotlari sifatini baholashning asosiy tamoyillari
6	6-Mavzu. Texnik ekinlar mahsulotlarini saqlash va dastlabki qayta ishlash texnologiyasi	Texnik ekinlar mahsulotlari sifatini oshirishda chet el texnologiyalaridan foydalanish.	Chigitli paxta quritish-tozalash sehlarida joylashgan qurilmalar, iflos aralashmalardan tozalash	Texnik ekin mahsulotlarini saqlash va dastlabki qayta ishlash texnologiyasidagi asosiy jarayonlar

	7-Mavzu. Ildizmevalilarni saqlash texnologiyalari va ularga ta'sir etuvchi omillar	Ildizmevalilarni saqlash usullari	Kagatlarga qand lavlagini joylash tartibi	Qand lavlagi ildizmevalarini saqlashning istiqbolli va resurstejamkor usuliari
8	8-Mavzu. Moyli ekinlar turlari. Yog' olinadigan xom ashyolar.	Moyli ekin turlari: kungaboqar, maxsar, kunjut, soya.	Moy sifatini organoleptik usulda baholash: hidl, tiniqligi, rangi, cho'kmalari miqdori	Moyli ekinlar donlarini saqlash omborlari, saqlash usuliari va texnologiyasi
9	9-Mavzu. Don va don mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi	Don mahsulotlarini saqlashda zamonaviy resurs tejamkor texnologiyalardan foydalanish	Don mahsulotlarini elivatorlarda saqlash texnologiyasi	Don va don mahsulotlarining sifat ko'rsatkichlari va unga qo'yiladigan talablar
10	10-Mavzu. Chorvachilik mahsulotlarini saqlash va dastlabki qayta ishlash	Sutni qayta ishlab olinadigan mahsulotlarni tasniflash	Sutni saqlash va qayta ishlash texnologiyasi	Sut va go'sht mahsulotlarini saqlash texnologiyasi
11	11-Mavzu. Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlashda sovuq zanjir tizimini qo'llash	Sovuq zanjir tizimi va uning mohiyatini tahlil qilishda ko'pgina sovutish omborlari rivojlangan davlatlar tajribalari foydalanish	Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlashga tayyorlashni va saqlashni bosqichlari	Zamonaviy saqlash omborlari tuzilishi, turlari va jihozlari
12	12-Mavzu. Saqlash omborlari turlari va tuzilishi	Saqlash omborlari turlari va tuzilishi	Poliz mahsulotlarini saqlash omborlariga qabul qi.ish hajmini hisoblash	Saqlash omborlarida foydalaniladigan uskuna va texnikalar turlari

III. Fanni o'qitilish natijalari/ shakllanadigan kompetensiyalar

Ushbu fanni o'zlashtirish natijasida, talabalar quyidagi ko'nikmalarga ega bo'ladi:

1. "Mutaxassislikka kirish" fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr qishloq xo'jalik mahsulotlarini pishib yetilganligi va saqlash va qayta ishlash sifatiga ta'siri to'g'risida tasavvurga ega bo'ladi (**bilim**);
2. Talabalar "Mutaxassislikka kirish" fanini o'zlashtirish jarayonida qishloq xo'jalik mahsulotlari sifatiga qo'yiladigan asosiy talablar; etishtirishda mahsulot sifatini oshirish va unga ta'sir etuvchi omillarini bilishi va ulardan foydalana olishi (**ko'nikma**);
3. Talabalar qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi, qishloq xo'jalik mahsulotlariga tovar ishlovi berish, don mahsulotlarini qabul qilish, saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi bo'yicha ko'nikmasiga ega bo'lish (**malaka**).

IV. Ta'lim texnologiyalari va metodlari

- dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlar (masalan, esse)da yozma bayon qilish;
- ma'ruzalar tayyorlash;
- kurs ishi yozish;
- konspekt yozish;
- glossariy tuzish;
- individual va jamoaviy o'quv loyihasi tuzish;
- keys-topshiriqlarini bajarish;
- mavzuli portfoliolar tuzish;
- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
- manbalar bilan ishlash;

- multimediali taqdimotlar yaratish.

V. Kreditlarni olish uchun qo'yiladigan talablar

Joriy, oraliq va yakuniy nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni muvaffaqiyatli topshirish.

Asosiy adabiyotlar:

1. Shaumarov X.B., Islamov S.Ya. Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlash va birlamchi qayta ishlash texnologiyasi. – T.: ToshDAU, 2011
2. Bo'riyev X.Ch., Jo'rayev R., Alimov O. Dala ekinlari mahsulotlarini saqlash va ularga dastlabki ishlov berish. – T.: UzME., 2004.
3. Abdikayumov Z.A., Azizov A.Sh. Xalmirzayev D., Ochilov M. Ildizmevalilarni saqlash va dastlabki qayta ishlash texnologiyasi. – T.: ToshDAU 2015yil.
4. Dodaev Q.O., Mamatov I.M. Oziq – ovqat mahsulotlarini konservalash korxonalarining loyihalash asoslari texnologik hissoblash, Toshkent "Iqtisod – Moliya" 2006.
5. Shaumarov X.B., Islamov S.Ya, Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlash va birlamchi qayta ishlash texnologiyasi Toshkent "Innovatsiya-Ziyo". 2020 O'quv qo'llanma

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M., PF-60-sonli "2022-2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi" to'g'risidagi farmoni. "O'zbekiston" 2022 y.
2. Mirziyoyev Sh.M., PQ-225-sonli "Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish xarajatlarini moliyalashtirish va ularni xarid qilish tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari" to'g'risidagi qarori. "O'zbekiston" 2022 y.
3. X.Ch.Bo'riyev, R.Jo'rayev, O.Alimov. - Meva-sabzavotlarni saqlash va dastlabki ishlov berish. (O'quv qo'llanma). T., 2003 y.
4. Manohar Mahajan, A Text book of Metrology, Dhanraj Rai & Co. (P) Ltd., Delhi.]
5. Dr. P.G. Patil & Er. V. G. Arude Recent Advances in Cotton Ginning Technology in India, 2014 u.

Axborot manbaalari

1. www.gov.uz O'z Res hukumat portali
2. www.lex.uz
3. http://www.xranenie.korneplodov

Guliston davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.

Fan/ modul uchun ma'sul:

S.S.Tuxtamishev – GulDU, "Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyalari" kafedrasida katta o'qituvchisi

Taqrizchilar:

S.Ya.Sharipov – TDAU, "Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlash va qayta ishlash" kafedrasida dotsenti

K.K.Nuriyev-GulDU, "Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyalari" kafedrasida prof., i.f.d.

Izoh: Ushbu fan o'quv dasturi Georgia Institute of Technology ta'lim dasturlari asosida takomillashtirildi.